

Rada Fundacji:
Danuta Przywara - Przewodnicząca
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz Cezary Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Miroslaw Wyrzykowski

Zarząd Fundacji:
Prezes: Maciej Nowicki
Wiceprezes: Piotr Kładoczny
Sekretarz: Małgorzata Szuleka
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członkini: Aleksandra Iwanowska

Warszawa, dnia 8 września 2021 r.

867/2021/PIP/PK/ZG

**Szanowna Pani
Agnieszka Mulka
Prokurator Okręgowa
we Wrocławiu
ul. Podwale 30
50-950 Wrocław**

Szanowne Pani Prokurator,

I. WPROWADZENIE

Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się z uprzejmą prośbą o odniesienie się do sytuacji opisywanej w publikacjach w internetowych wydaniach Gazety Wrocławskiej pt. *Obawiali się, że syn popełni samobójstwo, ale żałują, że wezwali policję. Okoliczności śmierci Łukasza z Psiego Pola bada prokurator*¹ i Gazety Wyborczej Wrocław: *Kolejna śmierć we Wrocławiu po interwencji policji. Łukasz Łągiewka był bity pałkami teleskopowymi i przyduszany*². Artykuły dotyczą śmierci 29-letniego mężczyzny po interwencji Policji w dniu 2 sierpnia 2021 r.

II. STAN FAKTYCZNY

Jak wynika z doniesień medialnych, w nocy z 1 na 2 sierpnia 2021 r. ojciec Łukasza Łągiewki zadzwonił na numer alarmowy w związku z obawą o możliwość popełnienia samobójstwa przez syna. Do zajmowanego przez mężczyznę mieszkania pojechali jego ojciec i siostra, wówczas na miejscu była już straż pożarna, a niewiele później – policjanci. Syn nie otwierał drzwi, a siostrze przez telefon miał mówić, że nie widzi, by stała na klatce schodowej

¹ N. Szagda, *Obawiali się, że syn popełni samobójstwo, ale żałują, że wezwali policję. Okoliczności śmierci Łukasza z Psiego Pola bada prokurator*, Gazeta Wrocławska 26.08.2021 r., <https://gazetawroclawska.pl/obawiali-sie-ze-syn-popelnil-samobojstwo-ale-zaluja-ze-wezwali-policje-okolicznosci-smierci-lukasza-z-psiego-pola-bada-prokurator/ar/c1-15773770> (dostęp: 30.08.2021 r.).

² M. Rybak, *Kolejna śmierć we Wrocławiu po interwencji policji. Łukasz Łągiewka był bity pałkami teleskopowymi i przyduszany*, Gazeta Wyborcza Wrocław 6.09.2021 r., <https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,27534986,interwencja-i-znowu-smierc-czarny-tydzien-dolnoslaskiej-policji.html#:~:st=DT-KC-B,1-L,1,duzy> (dostęp: 6.09.2021 r.).

i grozić popełnieniem samobójstwa. Miał również dzwonić do znajomych i matki, mówiąc, że ktoś chce wejść do mieszkania i zrobić mu krzywdę.

Gdy strażacy przygotowywali się do wyłamania zamku, jeden z policjantów miał uderzać w drzwi krzycząc „otwierać policja”, wyciągnąć pałki teleskopowe i gaz. Na prośby ojca o schowanie broni i przerwanie akcji funkcjonariusz miał uderzyć go mocno łokciem w pierś i krzyknąć: „To nie twoja sprawa obywatelu”. Następnie policjantka i strażak złapali go za ręce.

Po siłowym otwarciu drzwi policjanci przez szparę w drzwiach psikać mieli gazem i bić trzymającego drzwi mężczyznę. Jeden z policjantów miał dostrzec u niego nóż. Gdy ojcu udało się wyrwać funkcjonariuszom, policjanci byli już w mieszkaniu, gdzie w kilka sekund powalić mieli Łukasza Łągiewkę na ziemię i tam okładać go pałkami. Jeden z policjantów miał przykleknąć mu na szyi i przyduszać. Wyniesionego na korytarz zatrzymanego policjant – jak wynika z relacji bliskich – dwukrotnie uderzył w głowę. Potem założono mu kajdanki, a obecni na miejscu medycy podali mu zastrzyk uspokajający i zabrali do szpitala, gdzie kilka godzin później Łukasz Łągiewka zmarł.

W publikacjach wskazano, że Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Psie Pole wszczęła śledztwo mające ustalić, czy nie doszło do przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy i nieumyślnego spowodowania śmierci.

III. STAN PRAWNY

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka. Mając na uwadze, że śmierć osoby pozbawionej wolności (w tym osoby faktycznie pozbawionej wolności w trakcie policyjnej interwencji) może stanowić potencjalne naruszenie art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej: *EKPC, Konwencja*), stanowiącego o prawie do życia, Fundacja pragnie poczynić kilka uwag w zakresie wynikających z tego prawa obowiązków państwa.

Zgodnie z art. 2 EKPC, prawo każdego człowieka do życia jest chronione i nikt nie może być umyślnie życia pozbawiony. Prawo to, podobnie jak wolność od tortur, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, stanowi jedno z najważniejszych praw gwarantowanych w Konwencji, nie może być derogowane, a wszelkie ograniczenia muszą być rozumiane jak najbardziej ściśle³.

---

³ Wyrok ETPC z dnia 27.09.1995 r. w sprawie *McCann i inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 18984/91, §§ 146-147.

Za L. Garlickim podkreślenia wymaga, że pozbawienie wolności przez funkcjonariuszy państwowych oznacza przejęcie przez nich odpowiedzialności za życie i integralność fizyczną danej osoby. Zakłada się bowiem, że – skoro już doszło do pozbawienia wolności – to osoba taka pozostaje pod pełną kontrolą państwa i nie może stwarzać zagrożeń, o jakich mówi art. 2 ust. 2 EKPC⁴. W przypadku śmierci osoby znajdującej się pod kontrolą państwa Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: *ETPC*, *Trybunał*) przyjmuje domniemanie, że doszło do niej w wyniku działań funkcjonariuszy – ciężar przekonującego wykazania, że było inaczej, spoczywać będzie na państwie⁵. Obowiązek ten rozciąga się na przedstawienie spójnego i przekonującego ciągu wydarzeń oraz odpowiednich dowodów świadczących o prawdziwości przedstawionej przez funkcjonariuszy wersji wydarzeń⁶.

Z art. 2 EKPC wynika nie tylko ogólny materialny obowiązek ochrony życia ludzkiego i ściśle z nim powiązany zakaz pozbawiania życia, ale i proceduralny obowiązek przeprowadzenia efektywnego śledztwa w każdym przypadku, gdy zachodzi podejrzenie, że doszło do naruszenia obowiązku materialnego⁷. Konwencja zobowiązuje państwo do wyjaśnienia każdego przypadku utraty życia, który w sposób oczywisty nie wynika z przyczyn naturalnych. Zakaz pozbawiania życia przez funkcjonariuszy państwowych byłby bowiem praktycznie nieefektywny, gdyby nie istniała procedura, w której możliwa byłaby ocena każdego przypadku użycia „śmiertelnej siły”⁸.

Jak podkreśla ETPC „postępowanie karne musi zostać wszczęte i prowadzone z urzędu, gdy tylko władze powezmą wiadomość o przypadku pozbawienia życia”⁹. Samo postępowanie zaś musi mieć charakter efektywny, tzn. musi być prowadzone w sposób pozwalający zarówno na ustalenie przebiegu wypadków, jak i – ewentualne – oskarżenie i ukaranie osób odpowiedzialnych za bezprawne pozbawienie życia. Warto nadmienić, że w warunkach ponoszenia przez władze pełnej odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka (np. w wypadku pozbawienia wolności) nieadekwatność krajowego dochodzenia może doprowadzić do konkluzji, że doszło do naruszenia art. 2 w aspekcie materialnym¹⁰. Naruszeniem proceduralnego obowiązku rzetelnego śledztwa będą m.in. sytuacje, gdy prowadzący postępowanie będą osobami współpracującymi z osobami

---

⁴ L. Garlicki (red.), *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz do artykułów 1-18*, Tom. 1, Warszawa 2010, s. 81.

⁵ Wyrok ETPC z dnia 27.06.2000 r. w sprawie *Salman przeciwko Turcji*, skarga nr 21986/93, § 100.

⁶ Wyrok ETPC z dnia 26.02.2008 r. w sprawie *Mansuroğlu przeciwko Turcji*, skarga nr 43443/98, § 80.

⁷ Wyrok ETPC z dnia 30.03.2016 r. w sprawie *Armani da Silva przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 5878/08, § 229.

⁸ Wyrok ETPC w sprawie *Armani da Silva...*, § 230.

⁹ Zob. wyrok ETPC z dnia 28.07.1998 r. w sprawie *Ergi przeciwko Turcji*, skarga nr 23818/94, z dnia 6.07.2005 r. w sprawie *Nachova i inni przeciwko Bułgarii*, skargi nr 43577/98 i 43579/98.

¹⁰ Wyrok ETPC z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie *Mojsiejew przeciwko Polsce*, skarga nr 11818/02, § 65.

podejrzany¹¹, zaniechanie przeprowadzenia czynności niezbędnych dla wyjaśnienia okoliczności sprawy¹², jak również niewystarczająco krytyczna ocena wersji wydarzeń przedstawionej przez podejrzanych funkcjonariuszy¹³.

Śmierć człowieka nie będzie uznana za sprzeczną z tym artykułem wyłącznie w enumeratywnie wymienionych w art. 2 ust. 2 Konwencji sytuacjach, o ile wynika ona z bezwzględnie koniecznego użycia siły. „Bezwzględna konieczność” w tym zakresie oznacza w szczególności konieczność rygorystycznej oceny, czy takie użycie siły było ściśle proporcjonalne do zamierzonego celu (wymienionego w art. 2 ust. 2 EKPC – obronie przed bezprawną przemocą, zgodnego z prawem zatrzymania, zgodnych z prawem działań podjętych w celu tłumienia zamieszek lub powstania). Brać należy pod uwagę również całokształt okoliczności towarzyszących danej sytuacji, w tym również możliwość kontrolowania sytuacji przez funkcjonariuszy czy przygotowania się do interwencji i zaplanowania jej przebiegu¹⁴. Ocena ta powinna zmierzać również do ustalenia, czy władze publiczne podjęły należyte starania w celu minimalizowania ryzyka dla życia osób, w sprawie których interweniowano¹⁵.

IV. WNIOSKI

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie podkreślić, że z art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka wynika zarówno obowiązek państwa powstrzymania się przed umyślnym i bezprawnym pozbawieniem życia, ale także rzetelnego i efektywnego wyjaśnienia każdego przypadku, w którym zachodzi przypuszczenie, że do śmierci dojdzie wskutek działania funkcjonariuszy.

Mając na uwadze powyższe, w świetle doniesień medialnych przypadków śmierci 29-letniego Łukasza Ł. powinien zostać wyjaśniony w sposób odpowiadający proceduralnym wymogom wynikającym z art. 2 EKPC. Wątpliwości w tym zakresie budzi przede wszystkim wynikająca z relacji w prasie nieproporcjonalność zastosowanych środków przymusu bezpośredniego wobec osoby zagrożonej samobójstwem.

---

¹¹ Wyrok ETPC z dnia 15.05.2007 r. w sprawie *Ramsahai i inni przeciwko Holandii*, skarga nr 52391/99, §§ 335-341.

¹² Wyrok ETPC z dnia 4.04.2006 r. w sprawie *Sergey Shevchenko przeciwko Ukrainie*, skarga nr 32478/02, §§ 72-73, wyrok ETPC z dnia 20.05.1999 r. w sprawie *Oğur przeciwko Turcji*, skarga nr 21594/93, §§ 90-93.

¹³ Wyrok ETPC z dnia 8.04.2004 r. w sprawie *Özalp i inni przeciwko Turcji*, skarga nr 32457/96, § 45.

¹⁴ Wyrok ETPC w sprawie *McCann i inni...*, §§ 149-150, wyrok ETPC z dnia 9.10.1997 r. w sprawie *Andronicou i Constantinou przeciwko Cypru*, skarga nr 25052/94, § 182.

¹⁵ Wyrok ETPC w sprawie *Bubbins przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, skarga nr 50196/99, § 141.

Z tego względu Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pani Prokurator z uprzejmą prośbą o zbadanie przedmiotowej sprawy i poinformowanie Fundacji o poczynionych ustaleniach.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Łępek Wyreny Szewulski

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU
Piotr Kładoczny
Piotr Kładoczny